

ИНДЕКСИ ЦИЈЕНА ПРОИЗВОЂАЧА ИНДУСТРИЈСКИХ ПРОИЗВОДА НА СТРАНОМ ТРЖИШТУ PRODUCER PRICE INDICES OF INDUSTRIAL PRODUCTS ON NON-DOMESTIC MARKET

Цијене произвођача индустријских производа на страном тржишту у септембру 2014. године у односу на август 2014. године у просјеку су ниже за 0,1%, у односу на септембар 2013. године у просјеку су ниже за 0,9%, а у односу на децембар 2013. године ниже су за 1,0%.

Посматрано по намени потрошње, у септембру 2014. године у односу на август 2014. године цијене интермедијарних производа у просјеку су више за 0,1%, цијене капиталних производа у просјеку су ниже за 0,8%, цијене нетрајних производа за широку потрошњу за 0,1%, док су цијене енергије као и цијене трајних производа за широку потрошњу у просјеку остале на истом нивоу.

Посматрано по подручјима индустријске производње (PRODCOM), цијене подручја (Б) вађење руда и камена у септембру 2014. године у односу на август 2014. године у просјеку су више за 1,3%, цијене подручја (Ц) прерађивачка индустрија у просјеку су ниже за 0,1%, док су цијене подручја (Д) производња и снабдијевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација просјеку у просјеку остале на истом нивоу.

По областима индустријске производње, у септембру 2014. године у односу на август 2014. године остварен је раст цијена у: вађењу руда метала 1,5%; производњи папира и производа од папира 0,7%; производњи пића 0,3% и производњи машина и опреме Д.Н. 0,2%.

Пад цијена у септембру 2014. године у односу на август 2014. године остварен је у: производњи коже и производа од коже 1,6%; производњи готових металних производа, осим машина и опреме као и производњи електричне опреме 0,8%; вађењу угља и лигнита (мрког угља); преради дрвета и производа од дрвета и плуте, осим намјештаја; производња предмета од сламе и плетарских материјала као и производњи производа од гуме и пластичних маса 0,1%.

У преосталих седамнаест области индустријске производње цијене су у септембру 2014. године у односу на август 2014. године, у просјеку остале на истом нивоу.

Producer prices of industrial products on non-domestic market in September 2014, compared to August 2014, were on the average 0.1% lower, compared to September 2013 they were 0.9% lower, and compared to December 2013, they were 1.0% lower.

By purpose of consumption in September 2014, compared to August 2014, prices of intermediate goods were on the average 0.1% higher, prices of capital goods were on the average 0.8% lower, prices of consumer non-durables were 0.2% lower, while prices of energy and prices of consumer durables were on the average at the same level.

By section of industrial production (PRODCOM), in September 2014, compared to August 2014, prices of the section (B) Mining and quarrying were on the average 1.3% higher, prices of section (C) Manufacturing were 0.1% lower and prices of the section (D) Electricity, gas, steam and air conditioning supply remained on the average at the same level.

By division of industrial production in September 2014, compared to August 2014, prices increased in the following divisions: Mining of metal ores 1.5%; Manufacture of paper and paper products 0.7%; Manufacture of beverages 0.3% and Manufacture of machinery and equipment n.e.c. 0.2%.

Decrease in prices in September 2014, compared to August 2014, was recorded in the following divisions: Manufacture of leather and related products 1.6%; Manufacture of fabricated metal products, except machinery and equipment same as Manufacture of electrical equipment 0.8%; Mining of coal and lignite (black coal), Manufacture of wood and of products of wood and cork, except furniture; manufacture of articles of straw and plaiting materials as well as as Manufacture of rubber and plastic products 0.1%.

In the remaining seventeen divisions of industrial production, prices in September 2014, compared to August 2014, were on the average at the same level.

1. ИНДЕКСИ ЦИЈЕНА ПРОИЗВОЂАЧА ИНДУСТРИЈСКИХ ПРОИЗВОДА НА СТРАНОМ ТРЖИШТУ СЕПТЕМБАР 2014.
PRODUCER PRICE INDICES OF INDUSTRIAL PRODUCTS ON NON-DOMESTIC MARKET, SEPTEMBER 2014

Назив (по PRODCOM-у)		IX 2014 VIII 2014	IX 2014 IX 2013	IX 2014 XII 2013	I-IX 2014 I-IX 2013	IX 2014 Ø 2013	Ø 2013 Ø 2012	Name (by PRODCOM)
УКУПНО		99,9	99,1	99,0	99,8	99,5	100,7	TOTAL
По намјени потрошње								By purpose of consumption
Енергија		100,0	99,5	95,3	98,8	98,7	98,2	Energy
Интермедијарни производи		100,1	99,4	99,7	100,2	100,1	101,2	Intermediate goods
Капитални производи		99,2	101,1	99,8	100,4	100,1	99,9	Capital goods
Трајни производи за широку потрошњу		100,0	102,6	101,4	102,3	102,3	98,0	Consumer durables
Нетрајни производи за широку потрошњу		99,9	100,6	100,1	102,2	101,4	100,8	Consumer non-durables
По подручјима и областима								By section and division
B	Вађење руда и камена	101,3	111,8	111,8	105,9	111,1	102,9	B Mining and quarrying
05	Вађење угља и лигнита (мржог угља)	99,9	101,6	101,7	101,5	101,7	100,3	05 Mining of coal and lignite (black coal)
07	Вађење руда метала	101,5	112,7	112,8	106,1	111,9	103,0	07 Mining of metal ores
08	Вађење осталих руда и камена	100,0	98,2	98,2	99,2	98,8	101,9	08 Other mining and quarrying
C	Прерађивачка индустрија	99,9	99,5	99,4	100,5	100,0	100,6	C Manufacturing
10	Производња прехрамбених производа	100,0	99,8	99,4	101,7	100,7	101,0	10 Manufacture of food products
11	Производња пића	100,3	100,5	101,4	100,1	100,8	99,2	11 Manufacture of beverages
12	Производња дуванских производа	100,0	106,3	100,0	104,8	104,7	99,1	12 Manufacture of tobacco products
13	Производња текстила	100,0	101,8	101,8	101,4	101,9	101,8	13 Manufacture of textiles
14	Производња одјеће	100,0	101,2	101,4	100,8	101,4	100,7	14 Manufacture of wearing apparel
15	Производња коже и производа од коже	98,4	102,7	102,7	102,9	102,7	100,0	15 Manufacture of leather and related products
16	Прерада дрвета и производа од дрвета и плуте, осим намјештаја; производња предмета од сламе и плетарских материјала	99,9	100,8	100,4	100,2	100,4	99,7	16 Manufacture of wood and of products of wood and cork, except furniture; manufacture of articles of straw and plaiting materials
17	Производња папира и производа од папира	100,7	97,3	97,4	97,5	97,8	104,1	17 Manufacture of paper and paper products
18	Штампање и умножавање снимљених записа	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	18 Printing and reproduction of recorded media
19	Производња кокса и рафинисаних нафтних производа	100,0	109,8	104,6	108,2	108,7	97,9	19 Manufacture of coke and refined petroleum products
20	Производња хемикалија и хемијских производа	100,0	96,7	96,4	99,3	97,3	100,0	20 Manufacture of chemicals and chemical products
22	Производња производа од гуме и пластичних маса	99,9	101,2	101,7	100,8	101,5	101,3	22 Manufacture of rubber and plastic products
23	Производња осталих производа од неметалних минерала	100,0	101,2	99,8	104,5	103,5	103,0	23 Manufacture of other non-metallic mineral products
24	Производња базних метала	100,0	97,7	98,3	100,6	99,8	102,5	24 Manufacture of basic metals

1. ИНДЕКСИ ЦИЈЕНА ПРОИЗВОЂАЧА ИНДУСТРИЈСКИХ ПРОИЗВОДА НА СТРАНОМ ТРЖИШТУ, СЕПТЕМБАР 2014. (наставак)
PRODUCER PRICE INDICES OF INDUSTRIAL PRODUCTS ON NON-DOMESTIC MARKET, SEPTEMBER 2014 (continued)

Назив (по PRODCOM-у)	<u>IX 2014</u> VIII 2014	<u>IX 2014</u> IX 2013	<u>IX 2014</u> XII 2013	<u>I-IX 2014</u> I-IX 2013	<u>IX 2014</u> Ø 2013	<u>Ø 2013</u> Ø 2012	Name (by PRODCOM)
25 Производња готових металних производ, осим машина и опреме	99,2	100,3	99,5	100,6	99,4	99,2	25 <i>Manufacture of fabricated metal products, except machinery and equipment</i>
26 Производња рачунара, електронских и оптичких производа	100,0	101,1	101,1	101,6	101,3	93,2	26 <i>Manufacture of computer, electronic and optical products</i>
27 Производња електричне опреме	99,2	89,9	92,9	86,9	87,3	99,1	27 <i>Manufacture of electrical equipment</i>
28 Производња машина и опреме, Д.Н.	100,2	98,9	98,9	97,6	98,0	99,6	28 <i>Manufacture of machinery and equipment n.e.c.</i>
29 Производња моторних возила, приколица и полуприколица	100,0	96,0	98,8	95,4	95,9	97,4	29 <i>Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers</i>
30 Производња осталих саобраћајних средстава	100,0 ¹⁾	-	-	-	-	-	30 <i>Manufacture of other transport equipment</i>
31 Производња намјештаја	100,0	102,6	101,4	102,3	102,3	98,0	31 <i>Manufacture of furniture</i>
32 Остала прерађивачка индустрија	100,0 ¹⁾	-	-	-	-	-	32 <i>Other manufacturing</i>
33 Поправка и инсталација машина и опреме	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	33 <i>Repair and installation of machinery and equipment</i>
D Производња и снабђевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација	100,0 ¹⁾	-	-	-	-	-	D <i>Electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>
35 Производња и снабђевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација	100,0 ¹⁾	-	-	-	-	-	35 <i>Electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>

¹⁾ индекс је компилиран на децембар 2013. године / Index is compiled to December 2013

МЕТОДОЛОШКА ОБЈАШЊЕЊА

Дефиниција

Индекс цијена произвођача индустријских производа је краткорочни статистички индикатор који показује динамику кретања цијена индустријских производа.

Продајна цијена произвођача индустријских производа на страном тржишту је цијена робе испоручена на домаћој граници, која укључује трошкове транспорта, трошкове осигурања као и све остале трошкове настале до границе (FOB цијена), по којој произвођач директно продаје своје производе редовним купцима на страном тржишту.

У ову цијену улази регрес, ако га продавац остварује, а одбија се: трговачки рабат и попуст који продавац одобрава купцу, ПДВ и акцизе.

Обухват и класификација

Цијене произвођача индустријских производа се прикупљају на основу репрезентативне листе производа коју у 2014. години чини 165 производа. Сваког мјесеца прикупља се 899 цијена.

Обухваћени су најважнији производи по индустријским областима.

Упитник о произвођачким цијенама мјесечно доставља 229 изабраних предузећа. То су највећи произвођачи тј. они који имају највећу реализацију по индустријским областима.

За обрачун индекса цијена произвођача индустријских производа на страном тржишту користи се Номенклатура индустријских производа НИП БиХ/PRODCOM 2012, која је у својој основи НИП БиХ 2010, ажуриран у складу са насталим промјенама у ЕУ PRODCOM листи из 2012. године.

Пондери

Пондери који се примјењују за израчунавање индекса произвођачких цијена представљају релативно учешће одабраних производа у укупној вриједности продаје индустријских производа на страном тржишту.

Основни извор података за израду пондера је Годишњи извјештај индустрије ИНД-21 из 2010. године.

Шема пондера се мијења сваких пет година, док се сваке године пондери коригују за раст цијена настао у претходној години.

Обрачун индекса

При обрачуну индекса произвођачких цијена потребно је израчунати елементарне индексе на нивоу производа (ЕПИ) који представљају однос цијене у текућем периоду и базне цијене (децембар претходне године). При томе се као мјера средње вриједности користи проста геометријска средина.

Из елементарних индекса на нивоу производа се рачунају агрегатни индекси тј. индекс разреда, области, подручја и укупан индекс, кориштењем Ласперове формуле за пондерисану аритметичку средину.

Референтна година за израчунавање индекса је 2011.

ЗНАКОВИ

- нема појаве

METHODOLOGICAL EXPLANATIONS

Definition

Producer Price Index of industrial products is a short-term statistical indicator which shows the dynamics of industrial products price changes.

Producer selling price of industrial products on non-domestic market is the price of goods delivered on the domestic border, which covers transport costs, assurance costs and all other costs that arise up to the border (free on board-FOB price), and at which a producer directly sells its products to regular customers, on non-domestic market.

This price includes reimbursement in case the producer realises it, same as commercial rebate and discount the seller gives to the buyer, as well as VAT and excise.

Coverage and classification

Producer Prices of industrial products are collected according to the representative list of products which in 2014 consists of 165 products. Each month 899 prices are collected.

The most important products by industrial section are covered.

Questionnaire on producer prices is submitted monthly by 229 chosen enterprises. These are the largest producers, that is, those that have the largest realisation by industrial section.

For calculating Producer Price Index of industrial products on non-domestic market it is necessary to use a Nomenclature of Industrial Products in BH 2010/PRODCOM 2012, which is in base Nomenclature of Industrial Products in BH 2010, updated in accordance with changes in EU PRODCOM list 2012.

Weights

Weights used for calculation of the Producer Price Index represent relative participation of chosen products in the total value of sale of industrial products on non-domestic market.

Main source of data for weights calculation is the Annual Industry Report IND-21 from 2010.

Scheme of weights is changed every five years, while each year weights are corrected for the growth of prices occurring during the previous year.

Aggregation

When calculating the Producer Price Index it is necessary to calculate elementary indices on the level of products (EPI), which represent ratio between the current price and the base price (December of the previous year). Here, simple geometric mean is used as a measure of the average value.

From elementary indices on the level of products we calculate aggregate indices, that is, indices of class, division, section, as well as the total index, using Laspeyres's formula for weighted arithmetic mean.

Reference year for calculating the index is 2011.

SIGNS

- no occurrence